

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 16 februari 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 18 december 1936 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 7, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må äga besluta om avskrivning till ett sammanlagt belopp av 230,567 kronor 6 öre av kronans fordringar i flottlederna Buviksbäcken, Leduåns 4:e distrikt, Norsjöbäcken, Båtsjöbäcken, Rissjöbäcken, Övra Åseleån, Gäddbäcken, Skirsjöbäckens 1:a distrikt, Skirsjöbäckens 2:a distrikt, Korpån, Hocksjöbäcken, Oppsjöån och Ulvkisboån.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån därför ej nedan redogöres, hänvisa till statsrådsprotokollet.

Vid flera tillfällen före 1919 anvisades av riksdagen medel till domänstyrelsens förfogande för flottledsbyggnader. De från statens sida i anslutning härtill vidtagna åtgärderna för vattendrags flottbargörande avsågo i vissa fall vattendrags reglering och upplåtande i enlighet med vederbörande författningar till allmän flottning, men hänförde sig i andra fall till flottleder, vilka på grund av särskilda förhållanden icke reglerats i dylik ordning (kronans enskilda flottleder). I de förstnämnda fallen tillerkändes kronan i vederbörande regleringsutslag rätt att av de flottande såsom ersättning för havda regleringskostnader utfå vissa årliga amorterings- och räntebelopp. Jämväl i de senare fallen hava av de flottande för användande av kronans flottleder uttagits vissa avgifter; detta huvudsakligen i samband med försäljning av virke, avverkat invid sådana flottleder. De i såväl ena som andra fallet inflytande avgifterna för flottningen fingo disponeras för samma ändamål som de av riksdagen anvisade flottledsanslagen.

Vad beträffar frågan om domänstyrelsens räkenskaper m. m. över till flottleders inrättande anvisade medel och till statsverket inflytande avgifter för flottleder förklarade Kungl. Maj:t den 30 augusti 1912, bland annat, att det skulle åligga domänstyrelsen att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågor såväl om avskrivning av uti styrelsens räkenskaper uppförda kostnader för reglering av flottleder, som ock — i förekommande fall och för särskilda

vattendrag — om befrielse för flottande att erlägga amorteringsavgift för från kronans skogar inköpt virke, som framflottades i vattendrag, vilkas flottbargörande bekostats av statsmedel, utan att reglering av desamma efter syn jämlikt gällande flottningsstadga kommit till stånd.

I proposition den 9 januari 1919, nr 62, angående driftkostnader under 1920 för statens domäners fond föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte besluta, att det belopp av kronans fordringar för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket efter närmare utredning funnes kunna med säkerhet väntas bliva inbetalat, skulle vid 1920 års ingång överföras till statens domäners fond såsom tillgång i denna fond. I skrivelse den 11 juni 1919, nr 323, biföll riksdagen det i nämnda proposition framställda förslaget, varefter Kungl. Maj:t — sedan domänstyrelsen inkommit med utredning om det belopp av kronans fordringar den 31 december 1919 för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket kunde väntas med säkerhet bliva inbetalt (*flottledsfonden*) — den 19 juni 1919 förklarade, bland annat, att kronans kostnader för nybyggnad och underhåll av flottleder skulle från och med 1920 bestridas av domänfondens medel.

Den 13 april 1922 föreskrev Kungl. Maj:t dels att flottledsfonden vid utgången av år 1919 skulle fastställas till ett belopp av 2,794,915 kronor 33 öre, dels ock att för de kronans enskilda flottleder, vilkas värden inginge i flottledsfonden, skulle av domänstyrelsen fastställas amorteringsplaner och utgå amorteringsavgifter.

I skrivelse den 11 november 1936 har *domänstyrelsen* hemställt om avskrivningar av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp, tillhopa 362,303 kronor 31 öre, därav 230,567 kronor 6 öre hänföra sig till fordringar, som uppkommit *efter* fondens bildande och för vilkas avskrivning riksdagens medgivande erfordras. Beträffande återstoden, 131,736 kronor 25 öre, ankommer det på Kungl. Maj:t att ensam besluta angående avskrivning.

Domänstyrelsen har erinrat om att Kungl. Maj:t efter framställning från styrelsen genom skilda beslut under åren 1923—1934 medgivit nedskrivningar av flottledsfonden till ett sammanlagt belopp av 2,776,755 kronor 55 öre.

1932 års riksdag förklarade sig (skrivelse nr 64) icke vilja för framtiden avhända sig beslutanderätten i fråga om avskrivningar av flottledsfonden efter dess uppläggning tillgodokommande fordringar.

Till belysning av vilka förhållanden, som föranlett behovet av ned- och avskrivningar av kronans fordringar i vissa flottleder, har domänstyrelsen erinrat, bland annat, att många flottleder utbyggts under dyrtid och härigenom blivit dyrare än beräknats. Detta hade, framhåller styrelsen, medfört, att under den på högkonjunkturen inom trävarumarknaden följande katastrofartade nedgången i virkespriserna vissa flottleder med särskilt dyra amorteringsavgifter ej utnyttjades i beräknad utsträckning, varigenom en rationell av- och nedskrivning blivit ofrånkomlig. Vidare har styrelsen anfört:

Ett mycket viktigt motiv för de föreslagna och företagna nedskrivningarna hade tillika varit, att möjligheter härigenom vunnits för distriktssammanslagningar i flottlederna, varigenom flottningskostnaderna för vattendragens övre delar och bivatten ofta betydligt nedgått. Då kronoparkerna i stor utsträckning vore belägna just vid dylika vattendrag med tidigare relativt höga flottningskostnader, hade dylika distriktssammanslagningar varit till mycket stor fördel, särskilt för kronan, genom förbättrade rotvärden samt genom att möjliggöra tillvaratagandet av mindre värdefulla virkessortiment.

Styrelsen ville i detta sammanhang framhålla, att många av kronans reglerade vattendrag, som vore belastade med oamorterade kostnader, alltså vore undantagna dylika distriktssammanslagningar. En förutsättning för flottledernas införlivande med de stora distrikten med billigare flottningskostnader vore nämligen, att skulderna bortföle genom avskrivningar av förläggarens oguldna kostnader.

Genom de dyrare flottningskostnaderna i flottleder med oamorterat anläggningsskapital hade dessutom, tack vare det allt mer ökade användandet av lastbilar, som möjliggjorts genom en förbättrad vinterväghållning, förbikörning av dylika vattendrag ägt rum till flottled med billigare flottningskostnad. Förutsättning för att förstnämnda flottleder skulle komma till användning vore därför att kostnaderna för i dem nedlagt virke nedbringades, så att det för virkesägaren ställde sig ekonomiskt fördelaktigare att flotta än att köra virket fram till huvudvattendraget.

I vissa andra fall vore avskrivningar även motiverade genom de stora skador, som genom häftiga vårflöden och våldsamt isgång åsamkats gamla, ännu ej amorterade flottledsbyggnader, och som härigenom helt måst slopas och ersättas med nybyggnader.

Departementschefen har biträtt domänstyrelsens av statskontoret tillstyrkta förslag och följaktligen ansett, att riksdagens medgivande borde inhämtas beträffande ovan angivna fordringar. Samtidigt har departementschefen förklarat sig ämna sedermera, efter ytterligare prövning, anmäla ärendet i vad avser övriga fordringar.

Genom de nu föreslagna avskrivningarna av flottledsfonden skulle vissa nedsättningar i flottningsavgifterna möjliggöras, varigenom flottledernas utnyttjande såsom transportmedel skulle kunna bevaras och i vissa fall även utvecklas till gagn för skogsbruket i allmänhet men särskilt för de kronoskogar, för vilka ifrågavarande flottleder till största delen begagnas. Flottledernas konkurrensförmåga gentemot biltrafiken vid skogsprodukternas framforsling skulle ock härigenom stärkas.

Utskottet.

Under åberopande härav och då framställningen i övrigt ej föranleder någon erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 16 februari 1937.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.